

La Comissió d'urbanisme de Barcelona aprova inicialment el Pla director urbanístic de les colònies industrials del Llobregat

Avui, 19 de juliol, la Comissió d'urbanisme de Barcelona ha aprovat inicialment el Pla director urbanístic per a les colònies industrials del Llobregat a les comarques del Berguedà i el Bages, i sortirà properament a informació pública per un període de 45 dies. Aquest Pla se centra en divuit colònies industrials i fàbriques de riu amb l'objectiu de consolidar-les com a espais de residència, d'activitat productiva, de freqüentació turística i de preservació de la memòria històrica. El nou Pla director urbanístic pretén també complementar el planejament urbanístic municipal dels nou municipis on s'assenten les colònies des d'una perspectiva supramunicipal per tal de garantir la coherència territorial i paisatgística.

Antecedents: el Llobregat, motor de la indústria catalana

La vall del riu Llobregat va esdevenir un eix industrial de primer ordre durant el segle XIX. Les transformacions que va viure la indústria durant el segle XX i l'emergència del sector terciari han acabat convertint les colònies en nuclis residencials que, si bé en la majoria de casos estan desvinculats de l'activitat fabril que els va originar, conserven un gran valor històric i cultural.

L'any 2003 es va constituir el Consorci del Parc Fluvial del Llobregat, com a ens supramunicipal encarregat d'impulsar la revaloració i la preservació d'aquest territori. Aquest Consorci desenvolupa un pla estratègic per al desenvolupament del Parc Fluvial, centrat en l'impuls del turisme i de l'activitat productiva de qualitat, la preservació i la difusió del patrimoni cultural i natural de Parc, així com en la gestió i el planejament conjunt del Parc.

El Pla director urbanístic de les colònies industrials del Llobregat s'inscriu en aquesta línia d'acció i s'inspira en el concepte de *paisatge cultural*, o àmbit geogràfic associat en aquest cas a una activitat industrial, que conté valors estètics i culturals molt importants. S'entén, doncs, que l'ordenació i la revalorització del patrimoni industrial de la conca del Llobregat pot ser un factor de dinamització social i econòmica d'aquest territori.

Àmbit del Pla director urbanístic

El Pla director urbanístic abasta una franja de territori de 29 quilòmetres de longitud –des del pantà de la Baells fins a la sèquia de Manresa– i una secció de la vall amb una amplada més o menys constant de 2 quilòmetres, des del riu fins als altiplans laterals. Un territori amb una superfície total aproximada de 58 quilòmetres quadrats. Aquest àmbit inclou, totalment o parcial, els termes municipals de Berga, Avià, Olvan, Casserres, Gironella, Puig-reig, Gaià, Navàs i Balsareny i 18 colònies industrials i fàbriques de riu.

Aquesta àrea té una població de 20.000 habitants, 2.000 dels quals viuen en les catorze colònies que s'incorporen al Pla director, mentre que els altres 18.000 resideixen als nuclis de quatre municipis riberencs: Gironella, Puig-reig, Navàs i Balsareny.

Colònia industrial	Municipi
Cal Rosal	Olvan-Avià-Berga
La Plana	Avià
L'Ametlla de Casserres	Casserres
Cal Metre (Ca l'Alsina)	Gironella
Cal Bassacs	Gironella
Viladomiu Vell	Gironella
Viladomiu Nou	Gironella
Guixaró	Casserres
Cal Prat	Puig-reig
Cal Cases	Puig-reig
Cal Pons	Puig-reig
Cal Marçal	Puig-reig
Cal Vidal	Puig-reig
Cal Riera	Puig-reig
L'Ametlla de Merola	Puig-reig
Cal Forcada	Navàs
Colònia Soldevila	Balsareny
La Rabeia	Balsareny

Objectius

El Pla director busca consolidar les 18 colònies i fàbriques de riu com a espais de residència, d'activitat productiva, de freqüentació turística i de preservació de la memòria històrica, tot això en un marc de planejament coherent. En aquest sentit, es fixa els següents objectius:

- **Equiparar el teixit residencial i els equipaments de les colònies amb els dels pobles**

Igualar els estàndards de qualitat del parc residencial i dels serveis urbans de les colònies amb els dels pobles, així com equilibrar l'accés als equipaments.

Per aconseguir-ho, el Pla impulsa la plena ocupació residencial de la colònia per tal de comptar amb un volum de població que faciliti el manteniment del transport públic així com l'ocupació del sòl industrial.

- **Consolidar les colònies com a barris d'un sistema urbà interrelacionat**

El Pla té com a objectiu crear un sistema urbà que tingui les colònies industrials com a centres de referència i articulació de les infraestructures i els espais públics. Es tracta d'un sistema urbà singular, vertebrat a l'entorn de les divuit colònies industrials.

En aquest context, l'antiga C-1411 es convertirà, mitjançant un posterior pla especial, en una Via cívica de trànsit local que enllaçarà els diferents nuclis colonials. El Pla director també conté directrius sobre el transport públic, que es vol reforçar i millorar, així com un marc urbanístic que incrementa els espais públics i les zones obertes.

- **Preservar el valor patrimonial de la vall del Llobregat**

El sistema de colònies industrials s'identifica com un paisatge cultural de primer ordre, que cal protegir i potenciar. Les diferents colònies esdevenen així peces d'un territori amb un discurs propi, basat en el passat industrial, i alhora un espai coherent per al turisme cultural gràcies a la Ruta de les Colònies i la Via Cívica, impulsades en el marc del Consorci del Parc Fluvial del Llobregat.

El Pla director promou també un desenvolupament urbanístic sostenible de les colònies basat en la complementarietat entre les intervencions públiques i les privades.

- **Complementar la planificació municipal des d'una perspectiva supramunicipal**

Es vol preservar la identitat urbanística de les colònies mitjançant un model policèntric i afavorir el reciclatge del sòl residencial i industrial disponible. Per això, el Pla director urbanístic de les colònies industrials del Llobregat assumeix les determinacions establertes en els planejaments municipals

vigents i regula el creixement dels sòls urbans i urbanitzables en l'eix del Llobregat. Aquests creixements hauran de ser detallats en successius plans de millora urbana i plans especials.

En aquest sentit:

- **S'aposta preferentment per la rehabilitació urbana**, potenciant la coexistència dels usos residencials i els usos turístics emergents amb l'ús industrial. D'altra banda es promou la implantació d'activitats industrials de més valor afegit i respectuoses amb l'entorn.
- **S'aposta per preservar el sòl no urbanitzable** per tal de mantenir un vincle equilibrat de les colònies amb el seu entorn immediat.

- **Preservar la conca fluvial del Llobregat i el seu entorn mediambiental**

S'incorporen les directrius de l'Agència Catalana de l'Aigua en relació amb les zones inundables i les directives europees sobre cursos fluvials i els seus usos.

- **Garantir la participació i el consens en el marc del Pla**

El Pla director dota els ajuntaments i el Consorci del Parc Fluvial del Llobregat d'un instrument urbanístic adequat i incorpora fórmules de gestió conjunta a l'entorn del riu i les colònies, com ara la neteja de lleres, els canals i les preses, manteniment i vigilància de camins, espais de pesca i lleure.

Directrius del PDU

El Pla director urbanístic, per tal de dur a la pràctica aquests objectius, planteja directrius per als àmbits residencial i d'equipaments; d'activitat productiva; paisatge, i elements viaris.

Residencial i equipaments

L'objectiu és garantir la plena ocupació de la part residencial de cada colònia, prioritzant la rehabilitació en lloc de les noves construccions, mantenint la morfologia tradicional on sigui possible i garantint als residents l'existència d'equipaments. Entre les disposicions articulades en aquest sentit cal assenyalar:

- Establir una densitat de referència de 50 habitants per hectàrea i un nombre mínim de 110 habitatges per a les colònies aïllades, evitant creixements residencials per sobre del 25-30% del parc existent i fixant també un sostre residencial màxim de nou desenvolupament per cada colònia.
- Condicionar la construcció de nous edificis d'habitatge a la rehabilitació del parc desocupat. Almenys el 50% dels habitatges de nova planta o

rehabilitats es destinaran a lloguer. Així mateix, almenys la meitat dels habitatges d'una colònia hauran de ser primeres residències.

- Identificar per a cada colònia espais susceptibles d'acollir equipaments

Activitat productiva

El Pla fomenta el manteniment de l'activitat productiva sempre que sigui compatible amb els usos residencials de la colònia, fixant també els criteris per fer possible la transformació de l'espai industrial per a noves activitats.

- Delimita la zona industrial d'acord amb l'ocupació actual i regula l'articulació de la fàbrica amb el riu, facilitant l'accés als itineraris de ribera
- Regula la fragmentació del parc industrial i condiona la transformació de la zona fabril per a implantar una nova activitat productiva a la presentació d'un pla especial amb una proposta d'ordenació raonada del conjunt
- Condiona la reconversió de la zona industrial en residencial, comercial o terciària al manteniment del caràcter dels edificis històrics i a la presentació d'un pla especial

Paisatge

La importància del lligam entre les antigues colònies i el riu es tradueix en la creació de zones de protecció fluvials i en la redacció de catàlegs de patrimoni que incloguin antics elements rurals vinculats al control de l'aigua, com ara preses, ponts o canals. Entre les directrius del Pla s'inclouen:

- Zona de protecció immediata al riu i a les colònies, per protegir el sòl no urbanitzable. En aquesta àrea no s'hi admeten noves implantacions residencials, industrials, comercials o ramaderes, així com tampoc activitats extractives ni usos lúdics amb impacte negatiu
- Zona de protecció propera, que inclou els vessants laterals del riu i els corredors ecològics vinculats als cursos d'aigua. S'admeten nous habitatges i usos industrials només si representen una continuïtat amb els existents, així com noves instal·lacions ramaderes o ampliacions si superen l'avaluació d'impacte ambiental. També les instal·lacions de lleure hauran de justificar la seva integració paisatgística
- Es consoliden els habitatges que ja existeixen en aquestes dues zones de protecció i s'admet l'ampliació d'habitatges rurals o unifamiliars si aquests estan vinculats a una explotació ramadera
- Promou el desenvolupament coherent de les vores fluvials que travessen nuclis urbans, mitjançant la redacció d'un pla especial conjunt

Via cívica i Ruta de les colònies

El Pla estructura la vialitat de la vall a l'entorn de dos eixos, a banda i banda del riu Llobregat: l'antiga C-1411, que es reconvertirà en una Via cívica de connexió entre colònies i nuclis urbans, i la Ruta de les colònies, que es consolida com a via lúdica d'accés al riu i a les colònies. La Via cívica i la Ruta de les colònies es connecten mitjançant antics ponts i palanques sobre el riu Llobregat. Entre les disposicions que inclou el Pla en aquest sentit podem esmentar:

- Elaboració d'un pla especial per a la conversió de la C-1411 en Via cívica, que detallarà les etapes per a la seva urbanització, el tipus de secció viària que tindrà, els accessos a les colònies, així com la incorporació de transport públic i de carril-bici
- Preservació de l'actual Ruta de les colònies, com a itinerari turístic equipat amb mobiliari i senyals informatives. La ruta és fruit d'una iniciativa de caràcter local que des de l'any 1997 ha promogut la revaloració de la vall del Llobregat entre Navàs i Berga i el seu reconeixement com a parc. Vuit municipis donen suport a la iniciativa (Avià, Berga, Casserres, Gaià, Gironella, Navàs, Olvan i Puig-reig) i un patronat, adscrit al Consell Comarcal del Berguedà, s'encarrega de liderar la iniciativa. La ruta es pot seguir mitjançant un camí de 28,5 km, senyalitzat amb marques blanques i grogues i que segueix un tram de la vora del riu Llobregat.

Permet la visita de 16 de les 18 colònies que integren aquest Pla director urbanístic; concretament, les colònies Cal Rosal, La Plana, l'Ametlla de Casserres, Cal Metre, Cal Bassacs, Viladomiu Vell, Viladomiu Nou, Guixaró, Cal Prat, Cal Cases, Cal Ponç, Cal Marçal, Cal Vidal, Cal Riera, l'Ametlla de Merola i, finalment, Cal Forcada. La colònia Vidal disposa d'un museu integrat dins la Xarxa de Museus de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya i ofereix una visita guiada al conjunt.

Instruments d'execució

Les disposicions del Pla director vincularan els ajuntaments de l'àmbit, que hauran d'adaptar al planejament municipal vigent a aquestes directrius. Al mateix temps, es constituirà un ens gestor supramunicipal que vetllarà per la coordinació del Pla.

Per tal d'executar les disposicions que conté el Pla director, es preveuen diferents instruments:

- **Catàlegs de patrimoni:** s'elaboraran inventaris precisos dels edificis i espais lliures a preservar per a cada unitat d'actuació, que contindran un diagnòstic del seu estat i les mesures de protecció. A efectes pràctics, el

Pla director conté un precatàleg per tal de poder efectuar algunes recomanacions prèvies.

- **Plans de millora urbana:** desenvoluparan els creixements residencials de cada colònia a partir del sostre residencial màxim i els criteris morfològics que preveu aquest Pla director.
- **Plans especials:** s'elaborarà un per transformar l'antiga carretera C-1411 en una Via cívica, amb teixit productiu i terciari associat, i un altre per la part estrictament industrial de cada colònia. Aquests últims serviran per ordenar els diferents volums dels cossos industrials, concretar-ne els possibles nous usos i garantir la coherència dels accessos.
- **Control de les plusvàlues:** es cercarà un mecanisme que garanteixi el control municipal de les plusvàlues generades per la potencial classificació de nou sòl urbà. Aquestes plusvàlues hauran de retornar íntegrament a la colònia

Calendari de tramitació

Un cop la Comissió d'urbanisme de Barcelona ha aprovat inicialment el Pla director, aquest sortirà a informació pública properament per un període de 45 dies, perquè administracions, entitats i particulars puguin presentar les al·legacions que considerin oportunes. El DPTOP farà un informe dels suggeriments rebuts i donarà altra vegada un termini d'un mes d'audiència als ajuntaments per acabar de consensuar el contingut del Pla. Es preveu que la Comissió d'urbanisme de Barcelona l'aprovi aleshores provisionalment perquè el conseller de PTOPI li pugui donar l'aprovació definitiva abans de finals d'any.

Cal tenir en compte que el Pla ja abans de ser aprovat inicialment s'ha presentat en nombroses sessions en el territori per informar de primera mà i buscar el consens amb el Consorci Fluvial del Llobregat, ajuntaments i diverses entitats del territori.

19 de juliol de 2006